

VI. Palolaitos.

Palolaitoksen kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1927 oli seuraavan sisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: insinööri G. Idström puheenjohtajana, ja kamreeri A. J. Suviranta varapuheenjohtajana, sekä insinööri I. Killinen, mallipuuseppä K. L. Lydman ja työmies R. Reunanen. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteerin A. Th. Möller.

Tulipalot. Palokunta hälytettiin vuoden kuluessa 381 kertaa, niistä 253 kertaa tulipalon tai tulipalon uhkan johdosta, 58 kertaa nokivalkeain takia, 33 kertaa savun takia, 13 kertaa valonheijastuksen takia, 5 kertaa erehdyksestä, 2 kertaa palolennättimessä sattuneista häiriöistä ja 17 kertaa ilkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi hälyytysten luku 69:llä ja tulipalojen luku 30:llä. Tulipaloista tapahtui 226 säännöstellyssä kaupungissa ja 27 sen ulkopuolella.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammi-kuussa 31, helmikuussa 22, maaliskuussa 17, huhtikuussa 10, toukokuussa 15, kesäkuussa 14, heinäkuussa 19, elokuussa 19, syyskuussa 15, lokakuussa 19, marraskuussa 30 ja joulukuussa 42. Tulipalojen jakautuminen viikon päivien mukaan oli seuraava: sunnuntaina 27, maanantaina 31, tiistaina 41, keskiviikkona 34, torstaina 38, perjantaina 41 ja lauantaina 41. Tulipaloista sattui 159 päivällä, laskien klo 6 ap. klo 6:een ip. ja 94 yöaikaan, laskien klo 6 ip. klo 6:een ap. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 166:ssa tapauksessa puhelimitse, 78:ssa tapauksessa palolennättimellä ja 9:ssä tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulen irtipääsyn mukaan jakautuivat tulipalot seuraavasti:

	Kivi- raken- nuksia.	Puu- raken- nuksia.	Yh- teen- sä.		Kivi- raken- nuksia.	Puu- raken- nuksia.	Yh- teen- sä.
Asuinhuoneita	48	19	67	Valimoita	3	—	3
Rakenteilla olevia taloja	44	—	44	Rautatievaunuja ..	—	—	3
Tehtaita tai työpajoja	24	5	29	Tervapatoja	—	—	3
Kellareita	13	3	16	Hissikuiluja	2	—	2
Paviljonkeja tai työ- ainekojuja	—	15	15	Teattereita	2	—	2
Autoja	—	—	10	Rikkakasoja	—	—	2
Myyvälöitä tai varasto- huoneita	8	1	9	Puuaitoja	—	—	2
Varastuojia tai ulko- huoneita	3	5	8	Elokuvateatteri ..	1	—	1
Ullakoita	5	2	7	Filmivarasto	1	—	1
Höyrylaivoja tai laivoja	—	—	7	Kasvihuone	—	1	1
Autovajoja	3	3	6	Lentokone	—	—	1
Konehuoneita	6	—	6	Lautatarha	—	—	1
Rikkalaatikoita	—	—	5	Kivihiihlarasto ..	—	—	1
				Sähköjohtopylväs	—	—	1
				<hr/>			
				Yhteensä	163	54	253

Tulen irtipääsemisen syyt olivat seuraavat:

Puutteellinen tulisija tai savujohto	76
Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekäleet	22
Tulenarkojen nesteiden varomaton käsittely	15
Syttyminen käynnissä olevasta moottorista	13
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton käsittely	12
Lyhytsulku sähköjohdoissa	9
Sähkölaitteiden varomaton käsittely	6
Tulisijan liiallinen kuumuus	4
Murhapoltto	3
Puhalluslampun varomaton käsittely	2
Lasten leikkiminen tulella	2
Helposti syttyviä esineitä pantu liian lähelle tulisijaa	2
Varomaton tupakoiminen	2
Joulukuusen syttyminen	2
Itsesytytys	2
Varomaton uuttaaminen	2
Filmin varomaton käsittely	2
Ukkosen isku	2
Veturin kipinät	1
Syttyminen kaasujohdosta	1
Tulensekaista tuhkaa säilytetty sopimattomalla tavalla	1
Centrum kamiinin räjähdys	1
Tuntematon (selville saamaton)	71
	Yhteensä 253

Eri kaupunginosain ja esikaupunkien kesken jakautuivat tulipalot seuraavasti:

I kaupunginosa	19	XX kaupunginosa	4
II »	19	Böle	2
III »	9	Meilahti	1
IV »	31	Greijus	1
V »	15	Ruskeasuo	1
VI »	16	Vallila	9
VII »	30	Sörnäisten vankila	1
VIII »	15	Hermannin	2
IX »	3	Toukola	3
X »	19	Vanhakaupunki	1
XI »	16	Käpylä	1
XII »	6	Ruoholahti	1
XIII »	15	Salmisaari	1
XIV »	10	Kulosaari	1
XV »	1		
		Yhteensä	253

Vuoden kuluessa sattuneista tulipaloista olivat allamainitut vakavamman laatuksia:

Perjantaina elokuun 12 p:nä klo 5.30 ip. sattui talossa n:o 21 B Yrjönkadun varrella tulipalo, joka uhkaavan laatunsa takia olisi helposti voinut

kehittyä todelliseksi katastrofipaloksi. Tuli oli syttynyt rakenteilla olevan uimahallirakennuksen 4:ssä kerroksessa. Palon aiheuttajana voitaneen pitää sitä seikkaa, että erään sementistä valetun ilmanvaihtokanavan laudoitus oli poistettu polttamalla, jossa työssä juuri oli puuhattu ennen paloa. Huomioon ottaen sen runsaan määrän tulelle alttiita aineita, joita puolivalmiissa, avonaisessa rakennuksessa suurine teline- ja tarvikevarastoineen aina on, on selvää, että tuli sai erittäin voimakkaan vauhdin vetoisessa rakennuksessa. Viereisiä taloja uhkasi tuli niinikään. Palokunnan saapuessa oli, paitsi uimahallirakennusta, joka kauttaaltaan oli yhtenä tulimerenä, tuli sytyttänyt myöskin kaksi läheistä taloa. Palokunnan suorittaman voimakkaan rynnistyksen kautta kaikkine käytettävissä olevine keinoineen oli tuli kuitenkin runsaan tunnin kuluttua saatu rajoitetuksi. Tuli oli tällä välin jo ennättänyt tehdä huomattavaa hävitystä: uimahallirakennuksen ylemmät kerrokset olivat suureksi osaksi turmeltuneet ja melkoisia vahinkoja oli aiheutunut kolmen läheisen talon ullakoilla, vaikeimmin talossa n:o 21 Yrjönkadun varrella.

Sammutustyön suorittivat pääpaloaseman ja Kallion paloaseman palomiehistö, jonka ohessa vapaaehtoinen palokunta sekä pienempiä ryhmiä täällä sijaitsevista sotilasosastoista kiitettävällä tavalla otti osaa sammutus- ja pelastustyöhön. Työhön käytettiin 30 vesisuihkua 7:stä autoruiskusta. Vesi otettiin 8 palopostista. Palon aiheuttamat vahingot nousivat 70,096 markkaan irtaimistosta ja 1,234,580 markkaan kiinteimistöä.

Lokakuun 18 p:nä klo 11.40 ip. hälytettiin palokunta taloon n:o 4 Lautatarhankadun varrella, jossa tuli oli saanut alkunsa eräässä rakenteilla olevassa suurehkossa puisessa työhuonerakennuksessa. Tuli oli palokunnan saapuessa jo saanut suuren voiman ja sytyttänyt kaksi vieressä olevaa samantapaista rakennusta, joiden etäisyys oli ainoastaan 8—10 metriä edellä mainitusta. Tilanne näytti alussa hyvinkin uhkaavalta. Neljän autoruiskun 18 suihkulla sammutettiin tämä uhkaava palo kuitenkin vajaassa kahdessa tunnissa. Vapaaehtoisen palokunnan, joka käskystä oli saapunut yhdellä ruiskuautolla palopaikalle, ei tarvinnut ottaa osaa sammutustyöhön. Vahingot nousivat 219,250 markkaan ollen 44.29 % omaisuuden arvosta.

Maanantaina lokakuun 24 p:nä klo 7.37 ip. hälytettiin palokunta Ruoholahden lautatarhaan, joka sijaitsee noin kahden km:n päässä pääpaloasemalta. Jo palopaikalle lähdeittäessä punoitti lounaistaivas osoittaen vaaran olevan kyseessä. Perille tultua havaittiin tulen tekevän tuhoaan Helsingin Puu osakeyhtiön lautatarhassa, joka oli 110 m. pitkä ja 40 m. leveä. Tuli, joka oli syttynyt kaksikerroksisessa rimaristikoista ja laudoista rakennetussa höyläämössä, oli jo palokunnan saapuessa paikalle ennättänyt sytyttää lähimpänä olevat lautatapulit. Kun tulipalon aikana vielä vallitsi ankara (5 Beaufort) tuuli ja kun lautatarhaa joka puolelta ympäröivät samankaltaiset tulenarat varastopaikat ja suojat, oli tulen levenemisen vaara suuri. Tämän vuoksi kutsuttiin vapaaehtoinen palokuntakin avuksi sekä sitäpaitsi sotaväkeä ylläpitämään järjestystä palopaikalla. Koska tämän alueen läpi johdettu vesijohtoputki on ainoastaan 100 mm vahvuinen sekä veden siihen johtamiseksi ainoastaan toiselta puolelta auki, ei vesijohtoverkosta ollut sanottavaa hyötyä. Kuudesta käytännössä olevasta moottoriruiskusta otettiin ainoastaan yhteen vettä vesijohtosta, viiteen muuhun merestä. Näiden lisäksi otettiin vettä kolmesta palopostista, vaikkakin näiden teho oli hyvin pieni. Tuli levisi jo useampaan otteeseen Hämeen sahat, Kotkan Puu ja Osakeyhtiö K. H. Renlund nimisten toiminimien varastosuojiiin, mutta onnistui palokunnan joka kerran sammuttaa se. Yhteensä käytettiin 20 suihkua, nim. 6 kpl. suurempia 75 mm

sekä 14 kpl. 51 mm letkusta. Käytetty vesimäärä nousi 10,500 minuuttilitraan, tästä 1,000 l. vesijohdosta. Parin tunnin ankaran työn jälkeen saatiin tuli rajoitetuksi, mutta sitten alkoi työläs jälkisammutus, jota jatkui koko seuraavan päivän. Autoruiskuista työskenteli kaksi 12, sekä yksi 18 tuntia keskeytymättä. Tuli tuhosi noin 200 standerttia höylättyjä ja 330 standerttia höyläämättömiä lankkuja ja lautoja. Vahingot nousivat noin 2,000,000 markkaan.

Tulipalojen yhteydessä sattui seuraavat tapaturmat:

Helmikuun 20 p:nä sattui pienehkö tulipalo Alppilan luona sijaitsevassa asuinrakennuksessa. Eräs 60-vuotias mies oli tehnyt tulen huoneensa kamiiniin ja nukahtanut. Tulisijasta singonneet kipinät olivat sytyttäneet huoneen irtaimiston, jolloin mies, joka ei herännyt, sai savumyrkytyksen. Palokunta sammutti tulen heti, mutta miestä ei saatu virkoamaan.

Helmikuun 22 p:nä Mikonkadun n:o 23 olevassa matkustajakodissa sattuneessa tulipalossa jäi kolme henkilöä tulen uhriksi. Matkustajakoti sijaitsi yksikerroksisessa puurakennuksessa, jonka lävitse koko rakennuksen mitalta kulki käytävä. Huoneet olivat sijoitetut molemmin puolin edellä mainittua käytävää. Tuli oli saanut alkunsa käytävässä, joka palokunnan saapuessa jo oli ilmiliekissä. Palokunta sammutti tulen heti, mutta käytävästä löydettiin kolmen henkilön ruumiit, jotka sen kautta olivat aikoneet pelastautua. Muut henkilöt, jotka olivat jääneet huoneisiinsa pelastautuivat ikkunoiden kautta.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyssä kaupungissa oli tulen suuremmissa tai pienemmissä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo 76,623,100 markkaa ja kiinteän omaisuuden arvo 294,211,690 markkaa, eli yhteensä 370,834,790 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 1,692,163: 46 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 2,082,156: 06 markkaa eli yhteensä 3,774,319: 52 markkaa; korvaus oli niin ollen 1.02 % vakuutusmäärästä.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevilla kaupunkiin kuuluvilla alueilla, jonne palokunta ei niin nopeasti voi saapua, oli irtaimen omaisuuden vakuutussumma 7,827,504 markkaa ja kiinteän omaisuuden 3,510,500 markkaa, eli yhteensä 11,338,004 markkaa, kun sitävastoin palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 1,895,511: 74 markkaa, ja kiinteästä omaisuudesta 572,214: 39 markkaa, yhteensä siis 2,467,726: 13 markkaa; palovahingonkorvaus teki 21.77 % vakuutussummasta.

Jos kaupungin koko alueen palovahinkojen arvo lasketaan yhteen, nousevat ne 6,242,045: 65 markkaan, ollen 1.63 % tulen suuremmissa tai pienemmissä määrässä vahingoittaman omaisuuden arvosta, 382,172,794 markasta. Kotimaiset palovakuutusyhtiöt maksoivat palovahingonkorvausta 5,311,698: 75 markkaa, ja ulkomaiset 909,242: 90 markkaa, kun sitävastoin tulen hävittämän vakuuttamattoman omaisuuden arvo oli, mikäli voitiin saada selville, 21,104 markkaa.

Vertailun vuoksi on alempana merkitty palovahingonkorvausprosentit viimeiseltä kymmenvuotiskaudelta 1917—26.

Säännöstellyssä kaupungissa.				Säännöstellyn kaupungin ulkopuolella.							
1917	1.65	1922	1.11	1917	3.90	1922	19.42
1918	2.34	1923	0.86	1918	7.25	1923	14.23
1919	4.78	1924	1.98	1919	26.10	1924	8.29
1920	1.18	1925	0.81	1920	17.74	1925	3.77
1921	0.73	1926	1.44	1921	16.95	1926	2.35

Palokunnan sairaidenkuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa yhteensä 4,158 kertaa, siitä 3,776 kertaa sairaitten ja 382 kertaa tapatur-

maisesti vahingoittuneiden henkilöitten kuljetukseen. Vastaavat luvut vuonna 1926 olivat 3,733, 3,464 ja 269. Verrattuna edelliseen vuoteen on siis kuljetusten lukumäärä lisääntynyt 425:llä. Päivää kohti oli ajojen lukumäärä 11.4. Sairaiden kuljetusmatkojen pituus oli yhteensä 20,259 km. Eri kuukausille jakautuivat kuljetukset seuraavasti:

	Sairausta- pauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.		Sairausta- pauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.
Tammikuu ..	313	42	355	Elokuu	230	23	253
Helmikuu	337	34	371	Syyskuu	298	42	340
Maaliskuu	341	36	377	Lokakuu	331	36	367
Huhtikuu	334	31	365	Marraskuu....	337	33	370
Toukokuu	348	26	374	Joulukuu	352	25	377
Kesäkuu	319	25	344				
Heinäkuu	236	29	265				
				Yhteensä	3,776	382	4,158

Terveydentila palokunnassa, jonka miesluku oli 120, oli vuoden kuluessa erittäin hyvä, sillä sairaalassa hoidettiin ainoastaan 3 miestä, joiden sairaanhoitopäivien lukumäärä oli yhteensä 37. Harjoituksissa, palopaikoille lähettäessä ja tulipaloissa ollessa ei sattunut mainittavia onnettomuuksia.

Palokunnan avustusrahastot nousivat vuoden alussa 389,917: 26 markkaan. Vuoden varrella lisääntyi rahastojen pääoma sairaidenkuljetuksesta saaduilla maksuilla 26,094 markalla, koroilla 28,653: 84 markalla ja lahjoitusten y.m. kautta 18,588: 10 markalla eli kaikkiaan 73,335: 94 markalla. Menot, joihin kuului kuolleiden palokuntalaisten leskille ja lapsille maksettavat avustukset, kirjojen, sanomalehtien, nuottien ja soittovälineiden osto sekä kapellimestarin palkkaaminen, nousivat 36,324: 80 markkaan.

Vuoden lopulla oli säästö niin ollen 426,928: 40 markkaa, josta määrästä 317,298: 20 markkaa oli sijoitettu pääoma- ja säästöpankkutilille, 100,000 markkaa lainattuina kaupunginkiinteistöihin kiinnitystä vastaan, 9,100 markkaa pankkiosakkeina ja 530: 20 käteisenä kassassa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineistö lisääntyi pääasiallisesti henkilöauton ja palolennättimen hankkimisen kautta Korkeavuorenkadun pääpaloasemalle. Palolennätin, joka on toiminimi Siemens Schuckertin hankkima, on näyttäytynyt joka suhteessa täyttävän ne vaatimukset, jotka sellaiselle laitteelle voidaan asettaa. Sen hinta nousee suunnilleen miljoonaan markkaan, mutta näihin kustannuksiin sisältyvät ei ainoastaan vastaanottolaitteet niihin kuuluvine asuin-, versta- ja kalustohuoneissa olevine hälytyskelloineen, vaan myöskin 90 eri paikoilla kaupunkia olevaa hälytyskaappia sekä johtoverkko. Kaluston ja irtaimiston arvo on vuoden kuluessa lisääntynyt 1,218,289 markalla ja poistetun omaisuuden arvo oli 122,735 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1927 oli kaluston ja irtaimiston arvo kirjattu 3,933,696 markaksi.

Palolaitoksen menot nousivat 4,655,514: 69 markkaan, jakautuen seuraaviin menoeriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkkaukset ja muut edut	3,485,896: —	3,409,008: 12	76,887: 88
Palotalli	95,000: —	92,925: 95	2,074: 05
Palokalut ja kalusto	767,083: 67	758,981: 29	8,102: 38
Lämmitys, valo y. m.	286,902: 45	282,811: 70	4,090: 75
Sekalaista	119,000: —	111,787: 63	7,212: 37
Yhteensä	4,753,882: 12	4,655,514: 69	98,367: 43